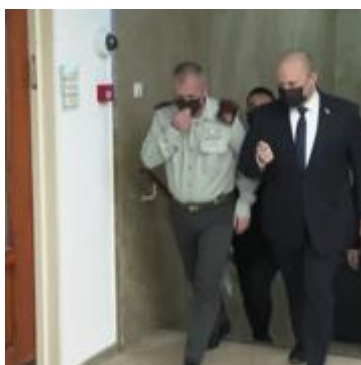




המדינה חויבה לתת מעמד ארעי ל- 2,440 מבקשי מקלט מסודאן. ספק אם תעמוד ביעד

בר פלג



ממשיכים להתרחב: הממשלה אשרה מינוי סגן שר נוסף



בנט הורה לקדם את החלת התו הירוק בקניונים ולהדק את האכיפה



©סופק על ידי הארץ דרום תל אביב, באפריל. גורמים במשרד הפנים מעריכים כי המשרד יבקש לדחות את יישום פסיקת בג"ץ צילום: מוטי מילרוד

בג"ץ חייב את המדינה להעניק מעמד של תושבות ארעית ל-2,440 מבקשי מקלט מסודאן עד סוף החודש, אולם ספק אם תעמוד בכך. הליך של מתן מעמד ארעי כולל בדיקות של רקע פלילי וביטחוני על כל אחד מהמבקשים, אולם אלה עדיין לא בוצעו. ברשות האוכלוסין אמרו ל"הארץ" כי הבדיקות החלו וכי היא נערכת ליישם את פסק הדין באופן מלא, אולם גורמים במשרד הפנים העריכו בשיחה עם "הארץ" כי המדינה צפויה לבקש לדחות את יישומו כדי שתצליח לעמוד בו.

בפסיקה, שניתנה באפריל, קבעו השופטים כי המדינה גררה רגליים בהכרעה בבקשות המקלט של יוצאי חבל דארפור וחבל הרי הנובה והנילוס הכחול, שהוותיקה שבהן הוגשה לפני יותר מעשור. על כן, פסקו כי אם המדינה לא תכריע בבקשות המקלט שהוגשו לפני יוני 2017 באופן פרטני, היא תצטרך לתת מעמד ארעי לכל המבקשים עד למתן תשובה.

לפי מידע שהגיע ל"הארץ", עד כה איש ממבקשי המקלט שפסק הדין ניתן בעניינם לא קיבלו תשובה לבקשות שהגישו. בספטמבר **פורסם ב"הארץ"** כי משרד הפנים שב לראיין מבקשי מקלט לאחר כשנתיים שלא טיפל בבקשותיהם, במטרה להכריע בהן בתקופה הקרובה. עם זאת, עד כה לא התקבלו החלטות בעניינם. משכך, על המדינה לתת להם מעמד ארעי.



©סופק על ידי הארץ מתקן רשות האוכלוסין בכני ברק, ב-2018. המשטרה היא הגוף שאחראי על ביצוע הבדיקות הפליליות, אך ל"הארץ" נודע כי משרד הפנים עדיין לא פנה למשטרה בנושא צילום: מוטי מילרוד

בפסק הדין קבעה נשיאת העליון, השופטת אסתר חיות, כי על המדינה לבדוק עד 30 בדצמבר אם קיימת מניעה ביטחונית או פלילית לתת לכל אחד מהמבקשים את המעמד הארעי. זאת, בהתאם לנוהל רשות האוכלוסין שקובע כי "במידה והמבקש שהה בישראל מעבר לתקופה של חצי שנה, יעביר עובד הרשות שאילתא למשטרה על עבר פלילי ומידע מודיעיני ובמידה ונדרש גם לגורמי הביטחון."

המשטרה היא הגוף האמון על הבדיקות הפליליות, אך ל"הארץ" נודע כי משרד הפנים לא פנה לארגון בנושא. שב"כ הוא הגורם האמון על הבדיקות הביטחונית. ל"הארץ" נודע כי השירות העביר חוות דעת כללית בנושא לרשות האוכלוסין, אולם עוד לא התחיל לבצע בדיקות פרטניות.

בידי המדינה אפשרות שלא לערוך בדיקות ביטחונית, ולהסתפק בבדיקות משטרה בלבד. עם זאת, גם המדינה רואה חשיבות בבדיקת הרקע הביטחוני של המבקשים. ב-2017 היא הגישה ערעור בעניינו של מבקש מקלט מסודאן, שייצג ארגון הסיוע לפליטים היא"ס, לאחר שקיבל מעמד ארעי מבלי שנערכה לו בדיקה ביטחונית. עורכת הדין ענבל משה מפרקליטות מחוז ירושלים כתבה בבקשת הערעור: "כדבר שבשגרה, בטרם מתן מעמד ארעי בישראל, נדרש מבקש המעמד למלא טופס קורות חיים, כפי שהתבקש המשיב לעשות, והוא נשלח לגורמי הביטחון ולמשטרה לקבלת המלצתם. הטעם לכך ברור ואינו צריך הרחבה". חודש לאחר מכן המדינה משכה את הערעור בטענה שהאיצה את הבדיקה הביטחונית בעניינו של מבקש המקלט, וכי היא הושלמה.

גורמים המעורים בנושא אמרו ל"הארץ" שהסיכוי שהבדיקות הללו יתבצעו עד למועד שקבע בג"ץ הוא נמוך. עם זאת, גורם בכיר במשרד הפנים אמר ל"הארץ" כי במשרד

ערוכים ליישם את פסק הדין במלואו. על משך זמן ההליך ניתן ללמוד ממצב דומה שהיה ב-2018. אז, לאחר שראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו נתן מעמד ארעי ל-300 יוצאי חבל דארפור, הרי הנובה והנילוס הכחול, רק זימון התורים לחידוש הרישיונות עבורם במסגרת ההליך ארך כחודשיים.

חברת הכנסת מיכל רוזין ממרצ שלחה בחודש שעבר שאילתא לשרת הפנים איילת שקד ובו תהתה האם לאור הפעולות הרבות שנדרשות לטובת חלוקת מעמד תושבות ארעית, המדינה תעמוד בפסק הדין ותבטיח "שלא תבזה את פסק דינו של בג"ץ בהליך זה". השאילתא טרם נענתה.



©סופק על ידי הארץ שרת הפנים שקד, באוקטובר. ח"כ רוזין הגישה לה שאילתא ותהתה האם משרד הפנים יעמוד בפסק הדין, השאילתא טרם נענתה צילום: אוהד צויגנברג

בסוף אוקטובר האחרון פנו העותרים לבג"ץ ודרשו להורות לרשות האוכלוסין ולשרת הפנים שקד לפעול כדי ליישם את פסק הדין בזמן הקצר שנותר להם. משרד הפנים הודיע לבג"ץ כי "הנושא מצוי על סדר יומו של מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה והרשות נוקטת בפעולות הדרושות לצורך יישומו של פסק הדין". בג"ץ דחה את בקשת העותרים ואמר כי חזקה על משרד הפנים ועל רשות האוכלוסין לבצע את פסק הדין.

עורכות הדין כרמל פומרנץ ומיכל פומרנץ, שייצגו כמה מהעותרים, מסרו ל"הארץ": "ממשלת השינוי הוקמה על בסיס הסכמה רחבה שפסקי דין של בג"ץ הם בבחינת 'כזה ראה וקדש', ולא חשופים להתחכמויות פוליטיות. מספיק לקרוא את פסק הדין של בג"ץ כדי להבין עד כמה זלזלו ממשלות קודמות בהתחייבויות שנטלו על עצמן ביחס למבקשי המקלט. כעת אין מדובר בהפרת חובה כלפי האוכלוסייה המוחלשת הזו אלא כלפי הרשות השופטת עצמה. הצעידה בצעד בוטח לעבר הפרה בוטה של פסק הדין חייבת להיעצר מיד."

עורך הדין תומר ורשה, שייצג חלק מהעותרים, אמר: "מבחינתנו אין כל אפשרות שהמדינה תמשיך להשתהות ולמשוך זמן לאחר גמר העתירה ומתן פסק דין, כאילו לא היה הליך מעולם. היה למדינה זמן רב ללמוד ולהיערך, וככל שהמשיכה להתעלם מהמצב, כעת יהיה עליה לתת את הסעד שעליו הורה בג"ץ, והוא תושבות זמנית לדארפורים, כפי שביקשו וקיבלנו. על המדינה לציית לפסקי הדין של בג"ץ גם כאשר דעתה אינה נוחה מהם."